

Cauza C-369/04

Hutchison 3G UK Ltd și alții

împotriva

Commissioners of Customs and Excise

(cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată de

VAT and Duties Tribunal, London)

„A șasea directivă TVA — Operațiuni impozabile — Noțiunea «activitate economică» — Articolul 4 alineatul (2) — Atribuirea unor licențe care permit utilizarea unei părți determinate a spectrului de radiofrecvențe rezervat serviciilor de telecomunicații”

Sumarul hotărârii

Dispoziții fiscale — Armonizarea legislațiilor — Impozite pe cifra de afaceri — Sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată — Activități economice în sensul articolului 4 alineatele (1) și (2) din A șasea directivă

[Directiva 77/388 a Consiliului, art. 4 alin. (1) și (2)]

Articolul 4 alineatele (1) și (2) din A șasea directivă 77/388 privind armonizarea legislațiilor statelor membre referitoare la impozitele pe cifra de afaceri trebuie interpretat în sensul că atribuirea de către autoritatea națională de reglementare responsabilă cu alocarea frecvențelor a unor licențe precum licențele de telecomunicații mobile de generația a treia, numite „UMTS”, prin scoaterea la licitație a drepturilor de utilizare a echipamentelor de telecomunicații nu constituie o activitate economică în sensul acestei dispoziții și, prin urmare, nu intră în domeniul de aplicare al acestei directive.

Această activitate este considerată o condiție necesară și prealabilă accesului operatorilor economici pe piața telecomunicațiilor mobile și nu ar putea constitui o participare a autorității naționale competente pe piața menționată. Într-adevăr, numai acești operatori, titulari ai drepturilor acordate, operează pe piața respectivă prin exploatarea bunului în discuție în scopul obținerii unui venit cu caracter de continuitate.

Prin urmare, acordând astfel de autorizații, autoritatea națională competentă nu participă la exploatarea unui bun, constând în drepturile de utilizare menționate în scopul obținerii unui venit cu caracter de continuitate. Prin această procedură de atribuire, această autoritate exercită exclusiv o activitate de control și de reglementare a utilizării spectrului electromagnetic care îi este în mod expres rezervată.

Pe de altă parte, faptul că atribuirea licențelor în cauză se face cu plata unei redevențe nu este de natură să modifice încadrarea juridică a acestei activități.

(a se vedea punctele 36, 38, 39 și 43 și dispozitivul)

HOTĂRÂREA CURȚII (Marea Cameră)

26 iunie 2007(*)

„A se vedea directivă TVA – Operațiuni impozabile – Noțiunea «activitate economică» – Articolul 4 alineatul (2) – Atribuirea unor licențe care permit utilizarea unei părți determinate a spectrului de radiofrecvențe rezervat serviciilor de telecomunicații”

În cauza C-369/04,

având ca obiect o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată în temeiul articolului 234 CE de VAT and Duties Tribunal, London (Regatul Unit), prin decizia din 24 august 2004, primită de Curte la 26 august 2004 în procedura

Hutchison 3G UK Ltd,

mmO2 plc,

Orange 3G Ltd,

T-Mobile (UK) Ltd,

Vodafone Group Services Ltd

împotriva

Commissioners of Customs and Excise,

CURTEA (Marea Cameră),

compus din domnul V. Skouris, președinte, domnii P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas, K. Lenaerts, P. Kriš, E. Juhász și J. Klučka, președinți de cameră, domnii K. Schiemann, J. Makarczyk (raportor) și U. Lohmus, judecători,

avocat general: doamna J. Kokott,

grefieri: domnul B. Fülöp și doamna K. Sztranc-Szawiczek, administratori,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 7 februarie 2006,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru Hutchison 3G UK Ltd, mmO2 plc, Orange 3G Ltd, T-Mobile (UK) Ltd și Vodafone Group Services Ltd, de domnul K. P. E. Lasok, QC, precum și de domnii J. Turnbull și P. Lomas, solicitors;
- pentru guvernul Regatului Unit, de domnul M. Bethell și de doamna R. Caudwell, în calitate de agenți, asistați de domnii P. Goldsmith, K. Parker și C. Vajda, QC, precum și de domnul G. Peretz, barrister;
- pentru guvernul danez, de J. Molde, în calitate de agent, asistat de K. Hagel-Sørensen, avocat;
- pentru guvernul german, de domnul W.-D. Plessing și de doamna C. Schulze-Bahr, în calitate de agenți, asistați de K.-T. Stopp, Rechtsanwalt;
- pentru guvernul spaniol, de domnul J. Rodriguez Cárcamo, în calitate de agent;
- pentru Irlanda, de domnul D. O'Hagan, în calitate de agent, asistat de domnul A. Aston, SC, și de domnul G. Clohessy, BL;
- pentru guvernul olandez, de doamna H. G. Sevenster și de domnul M. de Grave, în calitate de agenți;
- pentru Comisia Comunităților Europene, de domnii K. Gross, R. Lyal și M. Shotter, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 7 septembrie 2006,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea având ca obiect pronunțarea unei hotărâri preliminare se referă la interpretarea Celei de a șasea directive 77/388/CEE a Consiliului din 17 mai 1977 privind armonizarea legislațiilor statelor membre referitoare la impozitele pe cifra de afaceri – sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată: baza unitară de evaluare (JO L 145, p. 1, denumită în continuare „A șasea directivă”), în special a articolului 4 al acesteia.

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între, pe de o parte, Hutchison 3G UK Ltd, mmO2 plc, Orange 3G Ltd, T-Mobile (UK) Ltd și Vodafone Group Services Ltd și, pe de altă parte, Commissioners of Customs and Excise (administrația impozitelor indirecte), competent în materia încasării taxei pe valoarea adăugată (denumită în continuare „TVA”) în Regatul Unit, prin care se urmărește obținerea dreptului de a deduce valoarea TVA-ului pe care aceste societăți pretind că l-au achitat cu ocazia acordării de către Secretary of State for Trade and Industry (secretarul de stat pentru comerț și industrie, denumit în continuare „secretarul de stat”), prin scoatere la licitație în anul 2000, a unor licențe de telecomunicații mobile de generația a treia, numite „UMTS” (denumite în continuare „licențele în cauză în acțiunea principală”).

Cadrul juridic

Dispozițiile referitoare la TVA

Reglementarea comunitară

3 Conform articolului 2 punctul 1 din A șasea directivă, TVA-ul se aplică livrărilor de bunuri și

prestărilor de servicii efectuate cu titlu oneros pe teritoriul țării de către o persoană impozabilă care acționează ca atare.

4 Articolul 4 din această directivă prevede:

„(1) «Persoană impozabilă» înseamnă orice persoană care, în mod independent, desfășoară în orice loc orice activitate economică menționată la alineatul (2), indiferent de scopul sau rezultatele activității respective.

(2) Activitățile economice menționate la alineatul (1) cuprind toate activitățile producătorilor, comercianților sau persoanelor care prestează servicii, inclusiv activitățile miniere și activitățile agricole și activitățile prestate în cadrul profesiunilor liberale. Exploatarea bunurilor corporale sau necorporale în scopul obținerii de venituri cu caracter de continuitate este de asemenea considerată activitate economică.

[...]

(5) Statele, autoritățile regionale și locale și alte organisme de drept public nu sunt considerate persoane impozabile pentru activitățile sau operațiunile în care se angajează ca autorități publice, chiar și atunci când colectează taxe, redevențe, contribuții sau plăți în legătură cu activitățile sau operațiunile respective.

Cu toate acestea, atunci când se angajează în asemenea activități sau operațiuni, ele sunt considerate persoane impozabile pentru activitățile sau operațiunile respective în măsura în care calitatea lor de persoane neimpozabile determină denaturări semnificative ale concurenței.

În orice caz, aceste organisme sunt considerate persoane impozabile în ceea ce privește activitățile cuprinse în anexa D, cu condiția ca aceste activități să nu fie efectuate la o scară neglijabilă.

[...]” [traducere neoficială]

5 Articolul 17 din directiva menționată prevede următoarele:

„(1) Dreptul de deducere ia naștere în momentul în care taxa deductibilă devine exigibilă.

(2) În măsura în care bunurile și serviciile sunt utilizate în scopul operațiunilor taxabile ale unei persoane impozabile, persoana impozabilă are dreptul de a deduce din valoarea TVA-ului, pe care are obligația de a-l plăti:

(a) taxa pe valoarea adăugată datorată sau achitată în statul membru în cauză pentru bunurile care îi sunt sau care urmează să fi livrate sau pentru serviciile care îi sunt sau urmează să fi prestate de o altă persoană impozabilă;

[...]” [traducere neoficială]

6 Punctul 1 din anexa D la Așasea directivă se referă la telecomunicații.

Reglementarea națională

7 Legea din 1994 privind TVA (Value Added Tax Act 1994) prevede la articolul 4 alineatul 1:

„Taxa pe valoarea adăugată se aplică tuturor livrărilor de bunuri sau prestațiilor de servicii efectuate în Regatul Unit, dacă acestea sunt livrări sau prestații impozabile efectuate de o persoană impozabilă în cadrul activității sale economice.”

Dispozițiile privind atribuirea licențelor în cauză în acțiunea principală?

Reglementarea comunitară

8 Directiva 97/13/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 10 aprilie 1997 privind un cadru comun pentru autorizațiile generale și pentru licențele individuale în domeniul serviciilor de telecomunicații (JO L 117, p. 15) a fost în vigoare până la 25 iulie 2003.

9 Articolul 2 alineatul (1) din această directivă prevede următoarele:

„În sensul prezentei directive, următorii termeni se definesc astfel:

[...]

(d) «cerințe esențiale»: motive de interes general și de natură neeconomică ce pot determina un stat membru să impună condiții privind stabilirea și/sau exploatarea unor rețele de telecomunicații sau furnizarea de servicii de telecomunicații. Aceste motive sunt siguranța în funcționare a rețelei, menținerea integrității acesteia și, dacă se dovedesc justificate, interoperabilitatea serviciilor, protecția datelor, aspecte legate de mediu și obiective de urbanism și amenajarea teritoriului, precum și utilizarea rațională a spectrului de frecvențe și prevenirea oricărei interferențe prejudiciabile între sistemele de telecomunicații radio și alte sisteme tehnice spațiale sau terestre. [...]» [traducere neoficială]

10 Conform articolului 3 alineatul (3) teza a doua din directiva menționată:

„Statele membre nu pot elibera licențe individuale decât dacă beneficiarul obține accesul la resurse limitate, fizice sau de altă natură, ori este supus unor obligații speciale sau beneficiază de drepturi speciale, conform prevederilor anexei III.» [traducere neoficială]

11 Articolul 4 alineatul (1) din Directiva 97/13 stabilește condițiile care însoțesc autorizațiile generale după cum urmează:

„Atunci când statele membre supun furnizarea serviciilor de telecomunicații unor autorizații generale, condițiile care, în cazuri justificate, pot însoți aceste autorizații sunt prevăzute la punctele 2 și 3 din anexă. Aceste autorizații generale determină aplicarea regimului cel mai puțin constrângător posibil compatibil cu respectarea cerințelor esențiale și cu alte cerințe de interes public care sunt aplicabile, prevăzute la punctele 2 și 3 din anexă.» [traducere neoficială]

12 Secțiunea III din această directivă, care cuprinde articolele 7-11, reglementează licențele individuale, atunci când situația justifică atribuirea unor astfel de licențe. Articolul 8 alineatul (1) primul paragraf din directiva menționată prevede: „condițiile care se adaugă celor stabilite pentru autorizațiile generale și care pot, în cazuri justificate, să însoțească licențele individuale sunt prevăzute la punctele 2 și 4 din anexă”. [traducere neoficială] Conform punctelor 2.1 și 4.2 din anexa menționată, este vorba în special despre condiții prin care se urmărește să se asigure respectarea cerințelor esențiale pertinente, precum și despre condițiile speciale legate de utilizarea și de gestionarea eficientă a frecvențelor radio.

13 În temeiul articolului 10 alineatul (1) din Directiva 97/13, statele membre pot limita numărul de licențe individuale în măsura necesară garantării unei utilizări eficiente a spectrului de

frecven?e radio. Conform alineatului (2) prima liniu?? din articolul men?ionat, acestea trebuie, în acest sens, s? ?in? seama în mod corespunz?tor de necesitatea de a cre?te la maximum avantajele pentru utilizator ?i de a înlesni dezvoltarea concuren?ei. Alineatul (3) primul paragraf al aceluia?i articol oblig? statele membre s? atribuie aceste licen?e individuale pe baza unor criterii de selec?ie obiective, nediscriminatorii, transparente, echilibrate ?i detaliate.

14 Din articolul 11 alineatul (1) din directiva men?ionat? rezult? c? atribuirea licen?elor se poate face cu perceperea unor taxe care au „ca unic scop acoperirea cheltuielilor administrative aferente eliber?rii, gestiunii, controlului ?i instituirii licen?elor individuale aplicabile”. [traducere neoficial?] În plus, alineatul (2) al articolului men?ionat prevede:

„F?r? a aduce atingere prevederilor alineatului (1), în situa?ia unor resurse limitate, statele membre pot autoriza autorit??ile de reglementare s? impun? redeven?e pentru a ?ine seama de necesitatea de a asigura o utilizare optim? a acestei resurse. Aceste redeven?e sunt nediscriminatorii ?i ?in în special seama de necesitatea de a promova dezvoltarea unor servicii inovatoare ?i a concuren?ei.” [traducere neoficial?]

15 Directiva 97/13 a fost abrogat? ?i înlocuit?, începând cu 25 iulie 2003, prin Directiva 2002/21/CE a Parlamentului European ?i a Consiliului din 7 martie 2002 privind un cadru de reglementare comun pentru re?elele ?i serviciile de comunica?ii electronice (directiv?-cadru) (JO L 108, p. 33, Edi?ie special?, 13/vol. 35, p. 195).

16 Articolul 9 din această din urm? directiv? prevede urm?toarele:

„[...]

(3) Statele membre pot prevedea posibilitatea ca întreprinderile s? transfere drepturile de utilizare a frecven?elor radio altor întreprinderi.

(4) Statele membre se asigur? c? inten?ia unei întreprinderi de a-?i transfera drepturile de utilizare a frecven?elor radio este comunicat? autorit??ii na?ionale de reglementare responsabile cu alocarea frecven?elor, c? orice transfer se efectueaz? în conformitate cu procedurile prev?zute de autoritatea na?ional? de reglementare ?i c? acesta este f?cut public. Autorit??ile na?ionale de reglementare se asigur? c? astfel de transferuri nu denatureaz? concuren?a. În cazul în care utilizarea frecven?ei radio a fost armonizat? prin aplicarea Deciziei 676/2002/CE [a Parlamentului European ?i a Consiliului din 7 martie 2002 privind cadrul de reglementare pentru politica de gestionare a spectrului de frecven?e radio în Comunitatea European? (decizia privind spectrul de frecven?e radio) (JO L 108, p. 1)] sau a altor m?suri comunitare, astfel de transferuri nu genereaz? nicio schimbare în utilizarea frecven?ei radio respective.”

Reglementarea na?ional?

17 În temeiul articolului 1 alineatul (1) din Legea din 1949 privind telegrafia f?r? fir (Wireless Telegraphy Act 1949, denumit? în continuare „WTA 1949”), este interzis? crearea sau utilizarea unei sta?ii de telegrafie f?r? fir sau instalarea ori utilizarea unui aparat de telegrafie f?r? fir f?r? de?inerea unei licen?e atribuite în acest scop în temeiul acestui articol de c?tre secretarul de stat. WTA 1949 prevede aplicarea unor sanc?iuni penale în cazul înc?lc?rii acestei interdic?ii.

18 Articolul 2 alineatul (1) din Legea din 1998 privind telegrafia fără fir (Wireless Telegraphy Act 1998, denumită în continuare „WTA 1998”) stabilește liniile directoare privind atribuirea licențelor, în special prin abilitarea secretarului de stat de a percepe sume care depășesc cheltuielile administrative. Conform alineatului 2 litera (c) al aceluiași articol, aceste sume sînt în seama de interesul de a promova:

- gestionarea și utilizarea eficace a spectrului electromagnetic;
- orice avantaj economic ce rezultă din utilizarea telegrafiei fără fir;
- dezvoltarea serviciilor inovatoare și
- concurența în furnizarea serviciilor de telecomunicații.

19 Articolul 3 alineatul (1) din WTA 1998 prevede următoarele:

„Având în vedere interesul de a promova utilizarea optimă a spectrului electromagnetic, secretarul de stat poate să prevadă, prin regulamente, că, în cazurile prevăzute prin regulamentele menționate sau în cazurile pe care le stabilește în temeiul acestor regulamente, cererile de atribuire a licențelor de telegrafie fără fir trebuie să fie prezentate conform unei proceduri care:

- (a) este stabilită într-o comunicare publicată de către acesta în temeiul regulamentelor menționate și
- (b) presupune depunerea de către solicitant a unei oferte care arată suma pe care acesta este dispus să o plătească secretarului de stat în schimbul licenței.”

Acțiunea principală și întrebările preliminare

20 În primăvara anului 2000, secretarul de stat a atribuit, prin licitație publică, licențele în cauză în acțiunea principală.

21 Întreprinderile care au obținut aceste licențe sunt cele care au oferit cea mai importantă sumă de bani pentru loturile de frecvențe propuse, unul dintre aceste loturi fiind rezervat unui nou-sosit pe piață. La încheierea licitației, ofertanții au achitat, în total, suma de 22 477 400 000 GBP.

22 Licitația a fost organizată în numele secretarului de stat de către Radiocommunications Agency (Agenția de radiocomunicații), care este o agenție executivă a Secretariatului de Stat pentru Comerț și Industrie. Pe durata procedurii de atribuire nu s-a făcut nicio referire la TVA.

23 Licențele astfel atribuite vor expira la 31 decembrie 2021, cu excepția unei revocări anticipate de către secretarul de stat ori a unei renunțări a titularului.

24 Apreciind că aceste atribuiri erau supuse TVA-ului și că aceasta era inclusă în sumele plătite, societățile câștigătoare au solicitat restituirea sumelor pe care acestea pretind că le-au plătit astfel cu titlu de TVA în temeiul legislației naționale care transpune articolul 17 din Asesta directivă. Întrucât cererile lor au fost respinse pentru motivul că atribuirea licențelor în cauză în litigiul principal nu era supusă TVA-ului, acestea au sesizat instanța de trimitere.

25 În aceste condiții, VAT and Duties Tribunal, London, a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Având în vedere împrejurările descrise în expunerea faptelor care nu sunt contestate de către părți [...], expresia «activitate economică» trebuie interpretată, în vederea aplicării articolului 4 alineatele (1) și (2) din A șasea directivă, în sensul că aceasta cuprinde atribuirea, de către secretarul de stat [...], de licențe de telecomunicații mobile de generația a treia prin scoaterea la licitație a unor drepturi de utilizare a echipamentelor de telecomunicații în segmente determinate ale spectrului electromagnetic (denumit în continuare «activitatea [vizată]») și care sunt considerațiile pertinente pentru a se răspunde la această întrebare?

2) Având în vedere împrejurările descrise în expunerea faptelor care nu sunt contestate de către părți, care sunt considerațiile pertinente pentru a se răspunde la întrebarea dacă, exercitând activitatea [vizată], secretarul de stat acționa sau nu acționa în calitate de «autoritate publică» în sensul articolului 4 alineatul (5) din A șasea directivă?

3) Având în vedere împrejurările descrise în expunerea faptelor care nu sunt contestate de către părți, se poate considera că i) activitatea [vizată] constituie parțial o «activitate economică» și/sau ii) că aceasta este parțial exercitată de către un organism de drept public care acționează în calitate de autoritate publică, astfel încât aceasta ar fi parțial supusă TVA-ului în temeiul Celei de a șasea directive?

4) Care trebuie să fie gradul de probabilitate a unei denaturări grave a concurenței în sensul articolului 4 alineatul (5) paragraful al doilea din A șasea directivă și care trebuie să fie gradul de apropiere în timp a unei astfel de denaturări în raport cu exercitarea unei activități precum activitatea [vizată] pentru ca persoana care o exercită să fie considerată persoană plătitoare de impozit pentru această activitate în temeiul prevederii menționate? În ce măsură principiul neutralității fiscale afectează, dacă este cazul, răspunsul la această întrebare?

5) Termenul „telecomunicații” prevăzut în anexa D la A șasea directivă (la care face trimitere articolul 4 alineatul (5) al treilea paragraf din [această] directivă) se referă la atribuirea, de către secretarul de stat, a unor licențe de telecomunicații mobile de generația a treia prin scoaterea la licitație a drepturilor de utilizare a echipamentelor de telecomunicații în segmente determinate ale spectrului electromagnetic, având în vedere împrejurările descrise în expunerea faptelor care nu sunt contestate de către părți?

6) Dacă i) un stat membru alege să pună în aplicare articolul 4 alineatele (1) și (5) din A șasea directivă prin adoptarea unei legi care abilitază o autoritate publică (cum este, în cauza de față, Trezoreria Regatului Unit) să adopte instrucțiuni în care se arată care sunt achizițiile de bunuri și de prestări de servicii efectuate de către autoritățile publice asimilabile operațiunilor impozabile, și dacă ii) această autoritate publică adoptă sau intenționează să adopte, în temeiul acestei abilitări, instrucțiuni care prevăd că anumite operațiuni sunt supuse TVA-ului, principiul degajat la punctul 8 din hotărârea din 13 noiembrie 1990, *Marleasing* (C-106/89, Rec., p. I-4135), este pertinent în vederea aplicării legii naționale și a instrucțiunilor menționate (și, dacă este cazul, în ce fel)?”

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

26 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă o activitate precum atribuirea prin scoatere la licitație de către secretarul de stat a licențelor în

cauză în acțiunea principală constituie o „activitate economică” în sensul articolului 4 alineatele (1) și (2) din A seșea directivă.

27 Conform articolului 4 alineatul (1) din A seșea directivă, persoană impozabilă înseamnă orice persoană care, în mod independent, desfășoară în orice loc orice activitate economică menționată la alineatul (2) al aceluiași articol, indiferent de scopul sau rezultatele activității respective. Această noțiune „activitate economică” este definită la alineatul (2) menționat ca incluzând toate activitățile producătorilor, comercianților sau persoanelor care prestează servicii și în special operațiunile care presupun exploatarea bunurilor corporale și necorporale cu scopul obținerii unui venit cu caracter de continuitate.

28 În această privință, trebuie precizat că, dacă articolul 4 din A seșea directivă stabilește un câmp de aplicare foarte larg pentru TVA, această prevedere vizează numai activitățile cu caracter economic (a se vedea în acest sens hotărârea din 11 iulie 1996, Régie dauphinoise, C-306/94, Rec., p. I-3695, punctul 15, hotărârea din 29 aprilie 2004, EDM, C-77/01, Rec., p. I-4295, punctul 47, și hotărârea din 26 mai 2005, Kretztechnik, C-465/03, Rec., p. I-4357, punctul 18).

29 De asemenea, dintr-o jurisprudență constantă rezultă că analiza definițiilor noțiunilor de persoană impozabilă și de activități economice scoate în evidență întinderea domeniului de aplicare al noțiunii de activități economice, precum și caracterul obiectiv al acestei noțiuni în sensul că activitatea este considerată ca atare, independent de scopurile sau rezultatele sale (a se vedea în special hotărârea din 21 februarie 2006, University of Huddersfield, C-223/03, Rec., p. I-1751, punctul 47 și jurisprudența citată).

30 Din decizia de trimitere reiese că, în cauza din acțiunea principală, activitatea exercitată de către secretarul de stat a constat în atribuirea către operatori economici, prin scoatere la licitație, a drepturilor de utilizare pe o durată determinată a anumitor frecvențe ale spectrului electromagnetic. La încheierea procedurii de atribuire, acestor operatori li s-a acordat autorizația de exploatare a drepturilor astfel dobândite pentru punerea în funcțiune a unor echipamente de telecomunicații care operează în segmente determinate ale spectrului electromagnetic menționat.

31 Prin urmare, este vorba de a determina dacă eliberarea unei astfel de autorizații trebuie privită, prin natura sa, ca „exploatarea unui bun” în sensul articolului 4 alineatul (2) din A seșea directivă.

32 De la început, trebuie precizat că, în cadrul acestei dispoziții, conceptul „exploatare” se referă, conform cerințelor principiului neutralității sistemului comun de TVA, tuturor operațiunilor, oricare ar fi forma juridică a acestora, care urmăresc să obțină venituri cu caracter de continuitate din bunul respectiv (a se vedea în acest sens hotărârea din 4 decembrie 1990, Van Tien, C-186/89, Rec., p. I-4363, punctul 18, hotărârea EDM, citată anterior, punctul 48, și hotărârea din 21 octombrie 2004, BBL, C-8/03, Rec., p. I-10157, punctul 36).

33 În această privință, trebuie arătat că activitatea în cauză în acțiunea principală constă în eliberarea unor autorizații care permit operatorilor economici beneficiari să exploateze drepturile de utilizare care rezultă din acestea prin oferirea către public a serviciilor lor pe piața telecomunicațiilor în schimbul unei remunerații.

34 Or, o astfel de activitate constituie mijlocul de punere în practică a condițiilor cerute de dreptul comunitar, vizând în special asigurarea unei utilizări raționale a spectrului de frecvențe și prevenirea oricărei interferențe prejudiciabile între sistemele de telecomunicații radio și alte sisteme tehnice spațiale sau terestre, precum și o gestionare eficientă a radiofrecvențelor, astfel cum reiese din coroborarea articolului 2 alineatul (1) litera (d), a articolului 4 alineatul (1) și a articolului 8 alineatul (1) din Directiva 97/13.

35 În plus, trebuie subliniat că, atât în temeiul Directivei 97/13, cât și al WTA 1949 și WTA 1998, eliberarea unor astfel de autorizații este de competență exclusivă a statului membru respectiv.

36 Astfel, o activitate precum cea în cauză în acțiunea principală este considerată o condiție necesară și prealabilă accesului operatorilor economici precum reclamantele din acțiunea principală pe piața telecomunicațiilor mobile. Aceasta nu ar putea constitui o participare a autorităților naționale competente pe piața menționată. Într-adevăr, numai acești operatori, titulari ai drepturilor acordate, operează pe piața respectivă prin exploatarea bunului în discuție cu scopul obținerii unui venit cu caracter de continuitate.

37 În aceste condiții, exercitarea unei activități precum cea în cauză în acțiunea principală este, prin natura sa, inaccesibilă operatorilor economici. În această privință, trebuie precizat că nu are importanță faptul că operatorii menționați au, de acum înainte, posibilitatea de a transfera drepturile lor de utilizare a radiofrecvențelor. Într-adevăr, un astfel de transfer, pe lângă faptul că rămâne supus controlului autorităților naționale de reglementare responsabile cu alocarea frecvențelor conform articolului 9 alineatul (4) din Directiva 2002/21, nu se poate asemăna cu eliberarea unei autorizații de către autoritățile publice.

38 Prin urmare, acordând o astfel de autorizație, autoritatea națională competentă nu participă la exploatarea unui bun constând în drepturile de utilizare a spectrului de radiofrecvențe în scopul obținerii unui venit cu caracter de continuitate. Prin această procedură de atribuire, această autoritate exercită exclusiv o activitate de control și de reglementare a utilizării spectrului electromagnetic care îi este în mod expres rezervată.

39 Pe de altă parte, faptul că atribuirea licențelor precum cele în cauză în acțiunea principală se face cu plata unei redevențe nu este de natură să modifice încadrarea juridică a acestei activități (a se vedea în acest sens hotărârea din 18 martie 1997, *Diego Cali & Figli*, C-343/95, Rec., p. I-1547, punctul 24 și jurisprudența citată).

40 Prin urmare, această atribuire nu poate să constituie o „activitate economică” în sensul articolului 4 alineatul (2) din Așasea directivă.

41 Această concluzie nu este repusă în discuție de argumentul potrivit căruia, având în vedere articolul 4 alineatul (5) din această directivă, nu ar putea fi exclus ca o activitate de reglementare exercitată de către un organism de drept public să constituie o activitate economică în sensul articolului 4 alineatul (2) din aceeași directivă, astfel încât acest organism ar trebui considerat persoană impozabilă pentru această activitate.

42 Într-adevăr, chiar considerând că o astfel de activitate de reglementare poate fi considerată o activitate economică, nu este mai puțin adevărat că aplicarea articolului 4 alineatul (5) din Așasea directivă presupune constatarea prealabilă a caracterului economic al activității respective. Or, din răspunsul formulat la punctul 40 al prezentei hotărâri rezultă că nu ne regăsim într-o astfel de situație.

43 Având în vedere considerațiile care preced, trebuie să se răspundă la prima întrebare că articolul 4 alineatele (1) și (2) din A șasea directivă trebuie interpretat în sensul că atribuirea, de către autoritatea națională de reglementare responsabilă cu alocarea frecvențelor, a licențelor de natura celor în cauză în acțiunea principală prin scoaterea la licitație a drepturilor de utilizare a echipamentelor de telecomunicații nu constituie o activitate economică în sensul acestei dispoziții și, prin urmare, nu intră în domeniul de aplicare al acestei directive.

Cu privire la celelalte întrebări

44 Având în vedere răspunsul dat la prima întrebare, nu este necesar să se răspundă la celelalte întrebări adresate de instanța de trimitere.

Cu privire la cheltuielile de judecată

45 Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Marea Cameră) declară:

Articolul 4 alineatele (1) și (2) din A șasea directivă 77/388/CEE a Consiliului din 17 mai 1977 privind armonizarea legislațiilor statelor membre referitoare la impozitele pe cifra de afaceri – sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată: baza unitară de evaluare trebuie interpretat în sensul că atribuirea, de către autoritatea națională de reglementare responsabilă cu alocarea frecvențelor, a unor licențe precum licențele de telecomunicații mobile de generația a treia, numite „UMTS”, prin scoaterea la licitație a drepturilor de utilizare a echipamentelor de telecomunicații nu constituie o activitate economică în sensul acestei dispoziții și, prin urmare, nu intră în domeniul de aplicare al acestei directive.

Semnături

* Limba de procedură: engleza.